

Dosarul nr.3ra-166/19

Prima instanță: Judecătoria Cimișlia, sediul Central (jud: I. Volcovschi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud: Șt. Starciuc, L. Caraianu, A. Curdov)

DECIZIE

10 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Eugenia Vanghelescu, reprezentată de avocatul Vasile Albu,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Eugenia Vanghelescu împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, filiala Leova, intervenient accesoriu Maria Mortu cu privire la recunoașterea ilegalității înregistrării în Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate, obligarea radierii dreptului de proprietate și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost admis apelul declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, a fost casată hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care cererea de chemare în judecată a fost respinsă,

c o n s t a t ă:

La 15 august 2017, Eugenia Vanghelescu a depus cerere de chemare în judecată împotriva OCT Leova cu privire la recunoașterea ilegalității înregistrării în Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate, obligarea radierii dreptului de proprietate și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a indicat că prin hotărârea din 8 decembrie 2015 a Judecătoriei Leova, la cererea Mariei Mortu din 8 august 2016, OCT Leova ilegal a supus înregistrării după Maria Mortu a dreptului de proprietate asupra ½ cotă-parte din bunul imobil cu nr. cadastral XXXX amplasat în satul XXX, raionul XXXX.

Reclamanta a menționat că prin decizia din 9 noiembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție a fost restituită cauza la rejudecare la Curtea de Apel Cahul, care la rândul său, prin decizia din 20 decembrie 2016 a Curții de Apel Cahul, a casat hotărârea din 8 decembrie 2015 a Judecătoriei Leova și a restituit cauza la

rejudicare, iar OCT Leova a omis să radieze din Registrul bunurilor imobile, dreptul de proprietate înregistrat după Maria Mortu.

A notat că în Registrul electronic a OCT Leova, bunul imobil cu nr. cadastral XXXX amplasat în satul XXXX, raionul XXX, figurează ca proprietate pe cote-părți, or, aceasta demonstrează că nu au fost efectuate modificări și/sau nu a fost anulată înregistrarea dreptului de proprietate după Maria Mortu.

Reclamanta a susținut că la 27 aprilie 2017 s-a adresat cu cerere prealabilă OCT Leova, prin care a solicitat radierea înscrisurilor în actele de proprietate, însă răspuns nu a primit.

Ulterior, la 10 iulie 2017, în mod repetat s-a adresat pârâtei cu cerere referitor la efectuarea modificărilor în actele de proprietate, însă prin răspunsul din 26 iulie 2017, ÎS „Cadastru” a menționat că vor fi corectate erorile admise în cadrul examinării cererii nr. 5701/16/10219 din 8 august 2016 și efectuate înscrierile în Registrul bunurilor imobile 5720103164 în conformitate cu legislația în vigoare. Totodată, a remarcat că regretă faptul admiterii erorii constatate și va întreprinde măsuri față de regulator, prin angajarea desfășurării măsurilor întru excluderea unor situații similare pe viitor.

Eugenia Vanghelescu și-a întemeiat prezenta cerere de chemare în judecată, în baza prevederilor art. 29 alin. (2¹) al Legii cadastrului bunurilor imobile, art. 53 din Constituție și art. 17 alin. (1) lit. b) al Legii contenciosului administrativ.

A solicitat prin cererea inițială și cererea de concretizare a cerințelor din 30 octombrie 2017, recunoașterea ilegalității înregistrării de OCT Leova, în Registrul bunurilor imobile, a dreptului de proprietate asupra ½ cotă-parte din bunul imobil cu nr. cadastral XXXX amplasate în satul XXXX, raionul XXXX, după Maria Mortu, obligarea OCT Leova să radieze dreptul de proprietate prin succesiune, asupra ½ cotă-parte din bunul imobil cu nr. cadastral XXXX amplasat în satul XXXX, raionul XXXX, obligarea OCT Leova să radieze mențiunea din partea a II-a (notari) pct. 3.2.1 din Registrul bunurilor imobile la nr. cadastral XXXX, despre depunerea la 8 august 2017 a cererii de înregistrare în baza unei hotărâri anulate din 20 decembrie 2016 și încasarea în mod solidar de la OCT Leova și Maria Mortu a sumei de 20 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, cererea de chemare în judecată depusă de către Eugenia Vanghelescu a fost admisă parțial.

Au fost constatate ilegale actele administrative emise de ÎS „Cadastru” la 7 aprilie 2017 cu nr. 01-05/8103/2017 și la 26 iulie 2017 cu nr. 01-07/451/2017/15788.

A fost radiat din Registrul bunurilor imobile indicat la capitolul III partea II. „Notari” asupra înscrierii mențiunii privind „Tipul grevării – Depunerea cererii de înregistrare; obiectul grevării „Bunul imobil; nr. cadastral XXXX; XXXX.01, XXXX.02; XXXX.03 indicat în subcapitolul II la nr. 2.2; temeiul Hotărârea în numele Legii nr. 2-217/2015 din 8 decembrie 2015 (5701/16/10219): tipul Grevării/Solicitantului Maria Mortu domiciliu Leova, Orac, data înregistrării 8 august 2016, ca fiind ilegale în fond.

S-a încasat de la IP „Agenția Servicii Publice”, succesorul ÎS „Cadastru”, filiala Leova în beneficiul Eugeniei Vanghelescu suma de 5 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat de la IP „Agenția Servicii Publice”, succesorul ÎS „Cadastru” filiala Leova în beneficiul Eugeniei Vanghelescu suma de 1 000 de lei cu titlu de asistență juridică și suma de 145, 65 de lei cu titlu de costuri și cheltuieli legate de examinarea acțiunii.

În rest, cerințele Eugeniei Vanghelescu împotriva IP „Agenția Servicii Publice”, succesorul ÎS „Cadastru”, filiala Leova, intervenient accesoriu Maria Mortu, au fost respinse. (f.d. 103-107)

La 12 ianuarie 2018, IP „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Gheorghe Focșa, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central. (f.d. 102)

La 28 februarie 2018, IP „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Veronica Calistru, a declarat apel împotriva hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central. (f.d. 113-114)

Prin decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Comrat, a fost admis apelul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”, a fost casată hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care cererea de chemare în judecată depusă de către Eugenia Vanghelescu a fost respinsă, ca nefondată.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Comrat a reținut prevederile art. 116, 118 alin. (1) și 130 alin. (3) ale Codului de procedură civilă, art. 29 alin. (2¹) și 46¹ alin. (2¹) ale Legii cadastrului bunurilor imobile, art. 1 alin. (1), (2) a Legii contenciosului administrativ, art. 315 alin. (1), 316 alin. (1), (2), 321 alin. (2) și 1422 alin. (1) ale Codului civil.

În această ordine de idei, instanța de apel a menționat cu referire la cerințele din cererea de concretizare a pretențiilor că Eugenia Vanghelescu la depunerea acesteia nu a ținut cont de prevederile art. 14 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ, respectiv a încălcat procedura prealabilă de soluționare a litigiului.

Astfel, Colegiul Curții de Apel Comrat a concluzionat că prima instanță neîntemeiat s-a expus asupra pretențiilor care de fapt nu au fost înaintate de reclamantă, și anume, referitor la constatarea ilegalității actelor administrative emise de ÎS „Cadastru” la 7 aprilie 2017 cu nr. 01-05/8103/2017 și la 26 iulie 2017 cu nr. 01-07/451/2017/15788, or, în baza art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Ca urmare, dispunerea radierii de OCT Leova din Registrul bunurilor imobile a înscrierii din capitolul AB, subcapitolul III, partea II privind bunurile imobile cu nr. cadastrale XXXX, XXXX.01, XXXX.02, XXXX.03 este neîntemeiată, aceasta deoarece nu a fost refuzată în satisfacerea acesteia. Or, Eugenia Vanghelescu nu a prezentat nicio probă la materialele cauzei, care dovedește refuzul ilegal al organului cadastral teritorial în operarea modificărilor solicitate, respectiv, pentru pretenția dată nu a respectat procedura prealabilă prevăzută de art. 16 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ.

Pe cale de consecință, instanța de apel a decelat că pretenția Eugeniei Vanghelescu cu privire la repararea prejudiciului moral este neîntemeiată, deoarece

ultima nu a prezentat probe concludente ce vizează cauzarea prejudiciului moral în urma acțiunilor pârâtului.

Mai mult, Eugenia Vanghelescu nu a prezentat nicio probă pertinentă, concludentă și utilă, dobândită în modul prevăzut de lege, care confirmă faptul că după Maria Mortu este înregistrat dreptul de proprietate asupra ½ cotă-parte din bunul imobil cu nr. cadastral XXXX amplasate în satul XXXX, raionul XXXX, sau care confirmă ingerința Mariei Mortu în realizarea de către reclamantă a dreptului său de proprietate.

La 26 decembrie 2018, Eugenia Vanghelescu, reprezentată de avocatul Vasile Albu a declarat recurs împotriva deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Comrat.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material.

Eugenia Vanghelescu, reprezentată de avocatul Vasile Albu a considerat că reprezentantul IP „Agenția Servicii Publice”, Gheorghe Focșa, a declarat la 12 ianuarie 2018, în termen apelul nemotivat, însă nu a prezentat în acest sens împuternicirile legale.

Mai mult, la 28 februarie 2018, cu depășirea termenului legal, a fost depusă cererea de apel motivată, deoarece reprezentantul IP „Agenția Servicii Publice”, Departamentul Cadastru, Veronica Calistru nu a fost parte în proces, astfel nu a prezentat instanței anumite împuterniciri sau cereri privind admiterea în proces.

A considerat că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

A solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

Colegiul menționează că recursul a fost depus până la intrarea în vigoare a Codului administrativ. Respectiv, termenul de declarare al recursului urmează fi calculat conform dispozițiilor instituite de Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat decizia contestată la 26 septembrie 2018.

Recurenta a recepționat decizia instanței de apel la 26 octombrie 2018. (f.d. 180)

Astfel, recursul declarat la 26 decembrie 2018, este în termen.

Prin încheierea din 27 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Eugenia Vanghelescu, reprezentată de avocatul Vasile Albu, a fost considerat admisibil.

Prin prisma art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

În conformitate cu prevederile art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral decizia instanței de apel și de a emite o nouă decizie, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

În corespundere cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. g) Cod de procedură civilă, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel, cu pronunțarea unei încheieri de restituire a cererii de apel dacă există temeiurile prevăzute la art.369.

Iar, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

În conformitate cu art. 236 alin. (2) lit. d) Cod administrativ, apelul se declară inadmisibil în special când: apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1).

În corespundere cu art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

În baza art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, aplicabil la momentul examinării cauzei în ordine de apel, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 116 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, a fost pronunțat la 14 decembrie 2017. (f.d. 100)

Prin procura nr. 01/1117 din 25 august 2017, valabilă până la 31 decembrie 2017, Gheorghe Focșa a fost împuternicit să reprezinte interesele Agenției Servicii Publice a Republicii Moldova. (f.d. 66)

La 12 ianuarie 2018, IP „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Gheorghe Focșa, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central. (f.d. 102)

Ulterior, la 28 februarie 2018, IP „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Veronica Calistru, a declarat apel împotriva hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central. (f.d. 113-114)

Prin procura nr. 01/2034 din 12 octombrie 2017, valabilă pe un termen de un an de zile, Veronica Calistru a fost împuternicită să reprezinte interesele Agenției Servicii Publice a Republicii Moldova. (f.d. 115)

Prin decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Comrat, a fost admis apelul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”, a fost casată hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care cererea de chemare în judecată depusă de către Eugenia Vanghelescu a fost respinsă, ca nefondată. (f.d. 167)

În textul deciziei din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Comrat se conține concluzia instanței de apel precum că IP „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Gheorghe Focșa, a declarat apel în interiorul termenului de atac prevăzut de art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă. (f.d. 170-verso)

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține însă că termenul de declarare a apelului a început să curgă la 27 septembrie 2018, ziua imediat următoare adoptării dispozitivului hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central și a expirat 30 de zile mai târziu, la 29 octombrie 2018, aceasta fiind ultima zi de depunere a apelului.

Astfel, apelul împotriva hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central, a fost declarat de IP „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Veronica Calistru, peste expirarea termenului legal, abia la 28 februarie 2018. (f.d. 113-114)

Or, deși IP „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Gheorghe Focșa, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central (f.d. 102), dânsul nu dispunea de împuterniciri în sensul art. 56 Cod de procedură civilă și art. 242 și 252 Cod civil, aceasta deoarece procura nr. 01/1117 din 25 august 2017, eliberată lui Gheorghe Focșa de Agenția Servicii Publice a Republicii Moldova, a fost valabilă până la 31 decembrie 2017 (f.d. 66), iar apelul a fost declarat după expirarea împuternicirilor acordate, adică la 12 ianuarie 2018.

Mai mult, se va accentua că IP „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Veronica Calistru, depunând apel la 28 februarie 2018 (f.d. 113-114), nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central.

Prin urmare, în situația în care IP „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Veronica Calistru, a declarat apel împotriva hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central cu depășirea termenului legal de atac, fără solicitarea repunerii în termenul de declarare a apelului, iar instanța de apel în contradicție cu normele imperative de drept procedural a considerat apelul declarat ca fiind depus în termen legal și l-a examinat în fond, se ridică chestiuni pe marginea respectării la caz a standardelor unui proces echitabil garantate pe terenul art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Se reține prin prisma jurisprudenței relevante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului contra Republicii Moldova în privința standardelor de

procedură imperative, că încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat într-o manieră certă interpretarea și aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept procedural referitor la termenul de declarare a apelului depus de IP „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Veronica Calistru împotriva hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și a emite o nouă decizie.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c), art. 248 alin. (2) Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se casează integral decizia din 26 septembrie 2018 a Curții de Apel Comrat, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Eugenia Vanghelescu împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, filiala Leova, intervenient accesoriu Maria Mortu cu privire la recunoașterea ilegalității înregistrării în Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate, obligarea radierii dreptului de proprietate și repararea prejudiciului moral și se emite o nouă decizie, prin care:

Se declară inadmisibil apelul declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Veronica Calistru împotriva hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva